

ลับ-เฉพาะ

บันทึก

เรื่อง หรือความหมายของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๘๐

ปัญหาในข้อที่ว่าการที่ท่านนายกรัฐมนตรีดำรงตำแหน่งอธิการบดีของมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ จะเป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหรือไม่ มีข้อที่ต้องพิจารณาเป็นสองประเด็น คือ ในข้อกฎหมายและในข้อเท็จจริง

(๑) ตามข้อกฎหมายนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมาตรา ๘๐ อนุมาตรา ๑ บัญญัติไว้ว่า

“สมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทน

(๑) ต้องไม่รับตำแหน่งหรือหน้าที่ใดจากรัฐ หน่วยราชการของรัฐ หรือหน่วยงานใด ๆ ที่อยู่ในบังคับบัญชาของรัฐโดยมีประโยชน์ตอบแทนหรือดำรงอยู่ซึ่งตำแหน่งเช่นนั้น ทั้งนี้ นอกจากตำแหน่งรัฐมนตรีหรือข้าราชการการเมืองอื่น หรือตำแหน่งที่รัฐมนตรีต้องดำรงโดยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย หรือตำแหน่งที่รัฐสภา วุฒิสภาหรือสภาผู้แทนเป็นผู้แต่งตั้ง หรือตำแหน่งหรือหน้าที่เป็นผู้สอนในมหาวิทยาลัยหรือสถานศึกษาชั้นอุดมศึกษาอื่น”

ฯลฯ

ฯลฯ

นอกจากนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมาตรา ๑๔๙ ยังได้บัญญัติไว้ในเรื่องนี้ด้วยว่าความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัวเมื่อกระทำการที่ต้องห้ามตามมาตรา ๑๔๓ และในมาตรา ๑๔๓ นั้น บัญญัติไว้ว่ารัฐมนตรีจะกระทำการใด ๆ ที่ห้ามไว้มิให้สมาชิกวุฒิสภา และสมาชิกสภาผู้แทนกระทำตามที่บัญญัติในมาตรา ๘๐ มิได้ ด้วยเหตุที่ท่านนายกรัฐมนตรีเป็นสมาชิกวุฒิสภาด้วย ข้อห้ามจึงต้องเกี่ยวโยงกันหลายมาตรา

(๒) ตามข้อเท็จจริงซึ่งควรพิจารณาอันเป็นหลักสำคัญในการวินิจฉัยมาตรา ๘๐ ของรัฐธรรมนูญ ก็คือ ตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์เป็นตำแหน่งที่มีประโยชน์ตอบแทนหรือไม่

ข้อนี้ ได้สอบถามเลขาธิการมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์แล้ว ได้ความว่าตำแหน่งอธิการบดีไม่มีประโยชน์ตอบแทนอย่างใดเลย ผู้ดำรงตำแหน่งนี้มาก่อนเช่น ม.จ.รัชฎาภิเศก ก็ไม่เคยได้รับเงินใด ๆ ในตำแหน่งอธิการบดี แต่ได้รับเงินเดือนฝ่ายธุรการทางอื่น

(๓) เมื่อได้ความดังนี้แล้ว จึงควรพิจารณาว่า การที่ท่านนายกรัฐมนตรีดำรงตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ด้วยนั้น จะขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหรือไม่

ความสำคัญอันจะเป็นข้อห้ามในประเด็นที่กล่าวนี้ อยู่ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๘๐ ตอนที่ว่า “ต้องไม่รับตำแหน่งหรือหน้าที่ใดจากรัฐ หน่วยราชการของรัฐ หรือหน่วยงานใด ๆ ที่อยู่ในบังคับบัญชาของรัฐโดยมีประโยชน์ตอบแทน หรือดำรงอยู่ซึ่ง

ตำแหน่งหน้าที่เช่นนั้น”

ตำแหน่งอธิการบดีเป็นตำแหน่งหน้าที่ของหน่วยงานที่อยู่ในบังคับบัญชาของรัฐก็จริงอยู่ แต่ตำแหน่งนี้ไม่มีประโยชน์ตอบแทนอย่างใด ประโยชน์ตอบแทนตำแหน่งหน้าที่จึงเป็นเกณฑ์อันสำคัญที่จะทำให้เป็นข้อห้าม เมื่อขาดเกณฑ์นี้แล้วก็ไม่เป็นการห้ามเพราะในรัฐธรรมนูญกล่าวไว้ชัดแล้วว่าต้องเป็นตำแหน่งหน้าที่อันมีประโยชน์ตอบแทน

เพราะฉะนั้น จึงเห็นได้ว่า การที่ท่านนายกรัฐมนตรีดำรงตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ด้วยนั้น จึงหาเป็นการขัดกับบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยไม่